

– uden sponsoring

Efterårskurser 2010 – for læger

– med klare anbefalinger til lægemiddelvalg

Pædiatri og farmakoterapi

Kurset omhandler nogle af de hyppigst forekommende sygdomme hos børn og behandlingen heraf. Der vil være fokus på astma, ADHD, dyspepsi og hyppigt forekommende infektioner i almen praksis.

Kurset henvender sig især til praktiserende læger og yngre læger på vej i praksis.

Undervisere

Lone Agertoft, overlæge, forskningslektor, H.C. Andersens Børnehospital, Odense Universitets Hospital.

Per Hove Thomsen, professor, overlæge, dr. med., Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, Aarhus Universitetshospital.

Kursusleder *Pernille Winkler*, speciallæge i Almen Medicin, Stenløse.

Dato: 16.09.10, Glostrup
Kl. 09.00-16.00

Dato: 29.09.10, Aarhus
Kl. 09.00-16.00

Type 2-diabetes/Hypertension

Epidemiologi, ætiologi, diagnostisering og behandling af type 2-diabetes vil blive gennemgået. Målet for glykæmisk kontrol har været debatteret og vil også blive omtalt. De nyeste farmakologiske behandlingsprincipper vil blive gennemgået og problemerne med behandlingsresistente personer diskuteret.

Undervisere

Torsten Lauritzen, professor, dr. med., speciallæge i Almen Medicin, Ebeltoft.

Tage Lysbo Svendsen, overlæge, dr. med., Medicinsk afd., Reg. Sjælland Sygehus Nord, Holbæk.

Kursusleder *Niels Heebøll-Nielsen*, speciallæge i Almen Medicin, IRF.

Dato: 11.11.10, Karlslunde
Kl. 09.00-16.00

Dato: 02.12.10, Aarhus
Kl. 09.00-16.00

Rationel Farmakoterapi – en hurtig opdatering

Til dig, der ønsker en hurtig opdatering af den nyeste viden inden for relevante farmakoterapeutiske områder i almen praksis med alt lige fra hjertelungesygdom og type 2-diabetes til psykofarmaka og smerter. Målet er at give deltagerne klare anbefalinger til lægemiddelvalg samt gode råd i den kliniske hverdag.

Undervisere

Steffen Thirstrup, institutchef, speciallæge i Klinisk Farmakologi, ph.d., IRF.

Dorte Glinthborg, cand. pharm., IRF.

Kursusleder *Preben Holme*, speciallæge i Almen Medicin, IRF.

Dato: 16.09.10, Karlslunde
Kl. 09.00-16.00

Dato: 14.10.10, Aarhus
Kl. 09.00-16.00

Gynækologisk endokrinologi og osteoporose i klinisk praksis

Relevante biologiske og epidemiologiske forhold vil blive belyst med kliniske cases. Følgende områder vil blive diskuteret: Udviklingen inden for hormonal kontraktion, PCOS, blødningsforstyrrelser, PMS, menopauseforandringer, hormonal intervention og kredsløbssygdom, hormonal intervention og cancer, hormonale forstyrrelser og infertilitet. Desuden gennemgås risikovurdering og forebyggelse af osteoporose.

Undervisere

Sven O. Skaubby, professor, overlæge, dr. med., Gynækologisk-obst. afd., Herlev Hospital.
Lisbeth Nilas, professor, overlæge, dr. med., Gynækologisk-obst. afd., Hvidovre Hospital.
 Kursusleder *Bjørn Krølner*, speciallæge i Almen Medicin, dr. med., København.

Dato: 13.10.10, Karlslunde
 Kl. 09.00-16.30

Behandling af infektioner i almen praksis

Kurset omhandler, udover den basale bakteriologi samt antibiotika, risikoen ved det øgede forbrug af bredspektrede antibiotika i Danmark og i udlandet. Der er mulighed for diskussion af praktiserende lægers eget forbrug (»medbring« evt. Ordipræxkode). Herudover gennemgås en lang række af de hyppigste sygdomme fra almen praksis samt en rationel behandling heraf – der tages udgangspunkt i sygehistorier.

Undervisere

Henrik Friis, adm. overlæge, Slagelse Sygehus, Diagnostisk Center, Klinisk Mikrobiologisk afd.
 Kursusleder *Peter Kjærgaard*, speciallæge i Almen Medicin, Stenløse.

Dato: 21.09.10, Odense
 Kl. 09.00-16.30

Behandling af obstruktive lungesygdomme

Åndenød, trykken for brystet, hoste og ekspektoration – kan det være astma eller KOL? Hvordan skal patienten udredes og behandles i almen praksis? – Hvem skal indlægges ved akut forværing, eller kan behandlingen finde sted hjemme? Hvem skal have inhalationssteroid og i hvilke doser, og er der betydende forskelle mellem de enkelte inhalatorer? Kom og få svar på disse og en lang række andre centrale spørgsmål vedrørende behandlingen af astma og KOL.

Undervisere

Peter Lange, ledende overlæge, dr. med., Hjerte-lungemedicinsk afd., Hvidovre Hospital.
Charlotte Ulrik, overlæge, lektor, dr. med., Hjerte-lungemedicinsk afd., Hvidovre Hospital.
 Kursusleder *Steffen Thirstrup*, Institutchef, speciallæge i Klinisk Farmakologi, ph.d., IRF.

Dato: 11.11.10, Køge
 Kl. 09.00-16.00

Tilmelding/afbud

Målgruppen for vore kurser er fortrinsvist forbeholdt praktiserende læger og kommende almen medicinere samt hospitalslæger. Tilmelding og betaling foregår kun via IRF's hjemmeside www.irf.dk.

Navn og adresse skal være personligt og evt. refusion fra arbejdsgiver skal formidles af dig selv.

Ved afbud kontakt venligst irf@dkma.dk eller koordinator Alice Graybill på tlf. 4488 9121.

Tilmeldingen er bindende. Ved afbud efter 30.06.10 refunderes kursusgebyret ikke.

Kurserne kan ikke byttes eller overdrages til andre.

Kom godt i gang med medicingennemgang

Formålet med dette kursus er at inspirere og støtte primært den praktiserende læge til at gennemføre medicingennemgang, som bl.a. er en obligatorisk del af det opsøgende hjemmebesøg hos ældre. Efter introduktion af konkrete redskaber til medicingennemgang arbejder deltagerne med sygehistorier, som tager udgangspunkt i forskellige relevante terapeutiske områder for almen praksis.

Undervisere

Palle Mark Christensen, ph.d., speciallæge i Klinisk Farmakologi og Almen Medicin, Otterup og Region Syd.
Dorte Glintborg, cand. pharm., IRF.
Kursusleder *Preben Holme*, speciallæge i Almen Medicin, IRF.

Dato: 30.09.10, Glostrup
Kl. 09.00-16.00

Rationel brug af psykofarmaka

Formålet med kurset er at opdatere deltagernes viden om diagnostik og behandling af de hyppigste psykiatriske lidelser som depression, angst og psykotiske tilstande.

Kurset tager udgangspunkt i kliniske problemstillinger fra almen praksis.

Indikationer for rationel anvendelse af psykofarmaka vil blive gennemgået.

Undervisningsformen vil være en blanding af katedrale indlæg og diskussion af sygehistorier.

Undervisere

Henrik Lublin, centerchef, klinisk lektor, dr. med., Psykiatrisk Center Glostrup.
Per Ammentorp Vestergaard, professor, adm. overlæge, dr. med., Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet.
Raben Rosenberg, professor, ledende overlæge, dr. med., Center for Psykiatrisk Forskning, Aarhus Universitetshospital.
Kursusleder *Lars Bjerrum*, professor, ph.d., speciallæge i Almen Medicin og Klinisk Farmakologi, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.

Dato: 22.11.10, Svendborg
Kl. 09.00-16.30

Rationel behandling af cancersmerter og kroniske smerter

Ved du, hvorfor akutte smerter kan blive kroniske? Kan du foretages en ordentlig smerteanalyse? Kan du altid vælge de rette lægemidler, og ved du, hvordan de skal administreres? Kender du begrænsningerne i medikamentel smertebehandling? Ved du, hvilke patienter der bør henvises videre i systemet? Kom og få svar!

Undervisere

Niels-Henrik Jensen, overlæge, Tværfagligt Smertecenter, Herlev Hospital.
Kursusleder *Mette Wanning*, speciallæge i Almen Medicin, Helsingør

Dato: 16.09.10, Helsingør
Kl. 09.00-16.30

Dato: 26.10.10, Vejle
Kl. 09.00-16.30

Pris/betaling/optagelse

Prisen pr. kursus er kr. 500,-. Betaling foregår sammen med tilmeldingen via betalingsformularen på IRF's hjemmeside.

Du er først endeligt optaget på kurset, hvis du i starten af juli dvs. i uge 27 får besked om dette via din e-mail. Det er derfor meget vigtigt, at du opgiver korrekt e-mail adresse ved tilmeldingen.

Du vil fra begyndelsen af august løbende kunne holde øje med restpladser på www.irf.dk, tilmelde dig og betale.

Hvis du bliver optaget på det pågældende kursus, vil du ligeledes – i løbet af nogle dage – få besked om dette via din e-mail.

Kurserne er godkendt af Efteruddannelsesfonden. Tilmeld dig vores nyhedsbrev og få information om vores kursustilbud.

Pas på med smerteplastrene

Af Dorte Glintborg, IRF.

Forbruget af smerteplastre med stærke opioider er stort, selv om plastre er meget dyrere og ikke har nogen fordele, hvis patienten kan synke tabletter.

Nu viser i alt 43 rapporter fra Dansk Patientsikkerhedsdatabase (DPSD), at anvendelsen af smerteplastre kan medføre en række utilsigtede hændelser, som resulterer i, at patienten bliver over- eller underdoseret. Alle rapporter er fra sygehuse, da primærsektoren endnu ikke har indberetningspligt.

Oversete plastre

De hyppigst rapporterede fejl er:

- Ordinationsfejl (fx plasterskift 3 gange daglig);
- Plaster med forkert styrke;
- Overset eller glemt at fjerne det gamle smertepaster med risiko for overdosering eller interaktion.

I 3 tilfælde havde patienter ikke effekt af den postoperative smertedækning med morfin. Samtidig har man overset, at de var i behandling med buprenorfinplaster. Buprenorfin kan i høje doser hæmme effekten af andre opioider, da buprenorfin er en partiel

antagonist med stærk affinitet til opioidreceptorerne.

I de normalt anvendte doser opfører stoffet sig imidlertid som en ren agonist, hvorfor kombination af buprenorfin med morfin normalt ikke anses som noget større problem i den kliniske hverdag.

Evidensen på området er sparsom. I alle tilfælde bør plastre med buprenorfin fjernes senest 24 timer før behandling med andre opioider.

Omregningsfejl ved skift

Der er i forvejen stor usikkerhed ved skift mellem de forskellige opioider, og problemer ved skift mellem plastre med forskellige opioider er rapporteret.

Ved opioidrotation kan de i tabel 1 angivne doser som udgangspunkt betragtes som ækvieffektive. Dog kan dosis ofte reduceres ved skift (se skema på www.irf.dk).

Konfusion hos ældre

Det synes at være en udbredt opfattelse, at Norspan (buprenorfin) depotplaster resulterer i mindre konfusion hos ældre.

Den mest anvendte buprenorfin-

dosis på 5 µg/time svarer til kun 5-10 mg morfin/døgn. Omregning af buprenorfin 5 µg/time til ækvieffektiv dosis af tramadol er usikker, men synes at ligge et sted mellem 50 og 150 mg tramadol per døgn. Den meget lave anvendte dosis af buprenorfin er formodentlig forklaringen på, at nogle klinikere oplever, at patienterne er mindre konfuse.

Hvis man overvejer depotplaster, er det først spørgsmålet, om patienten har behov for døgndækkende behandling med et opioid, eller om patienten kan klare sig med paracetamol 1 g×4 evt. suppleret med tramadol p.n. Man skal dog erindre, at ca. 10 % af befolkningen har svært ved at omsætte tramadol og dermed ikke opnår effekt.

Farmakoterapeutiske aspekter

- Er kontinuerlig behandling med opioid nødvendigt? (alternativt paracetamol 1 g x 4 + tramadol pn.)
- Er det nødvendigt at anvende et depotplaster? Kan patienten indtage tabletter?

Patientsikkerhedsaspekter

- Oplysning om behandling med smerteplastre og placering heraf hører med til en god medicinanamnese.
- Plasterets placering og doseringsinterval skal angives tydeligt.
- Skift mellem forskellige smerteplastre udgør en potentiel risiko for over- eller underdosering.

Tabel 1: Depotplastre med opioider på det danske marked per 1.3.2010.

Handelsnavn	Indholdsstof	Ækvieffektiv dosis *	Skiftes	Pris/døgn Ækvieff. dosis
Durogesic 12-100 µg/time	fentanyl	25 µg/time	Hver 3. dag	Kr. 19,34
Matrifen 12-100 µg/time	fentanyl	25 µg/time	Hver 3. dag	Kr. 19,09
Norspan 5-20 µg/time	buprenorfin	35 µg/time	Hver 7. dag	Kr. 51,43**
Transtec 35-70 µg/time	buprenorfin	35 µg/time	Hver 3.-4. dag	Kr. 23,78

* svarende til 60 mg morfin. Kr. 7,58 per døgn. ** For 2×20 µg/time